

Sayı: 9
23.03.2020
16:30

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY) kapsamında yıllık tehlikeli atık beyanları atık üreticileri tarafından, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak gerçekleştirilmektedir. TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda 2018 yılı Tehlikeli Atık İstatistikleri Bülteni hazırlanmıştır.

TABS'da yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup, beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

TABS kullanıcıları, atık üreticileri; faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi, kurum, kuruluş ve işletme ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işlem, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek ve/veya tüzel kişiler (sanayi tesisleri, hastaneler gibi); olarak kabul edilmektedir.

Beyan formunun ilk bölümünde tesisin faaliyet alanı, kapasitesi ve çalışan sayılarını içeren tesis bilgileri kayıt altına alınmaktadır. Tesisin faaliyet alanını belirlemede Eurostat tarafından oluşturulan Altılı Ekonomik Faaliyet Sınıflaması-NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflandırma kodu kullanılmaktadır.

İkinci bölümde AYY ekindeki Atık Listesinde verilen atık kodları ana bileşen olarak kullanılmıştır. Beyanda tesiste üretilen her bir atık kodu için; miktar, ölçü birimi, atığın işlem gördüğü yer (tesis dışı-ihracat ve stok) bilgisi, atık işleme yöntemi (geri kazanım/bertaraf yöntemi – AYY Ek-2 A ve Ek-2 B) ve Bakanlığımızdan geçici faaliyet belgesi/ çevre izin lisans

belgesine sahip atık işleme tesisi bilgisi alınmaktadır.

2018 yılında ülke genelinde 66.478 adet tesis tarafından atık beyan formu doldurulmuştur.

2018 yılı için Türkiye genelinde Tehlikeli Atık Miktarı toplamı 1.513.624* ton olarak belirlenmiştir.

** Bu bülten içerisinde yer alan istatistik ve bilgilere atık listesindeki madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar (01 kodlu) dahil edilmemiştir.*

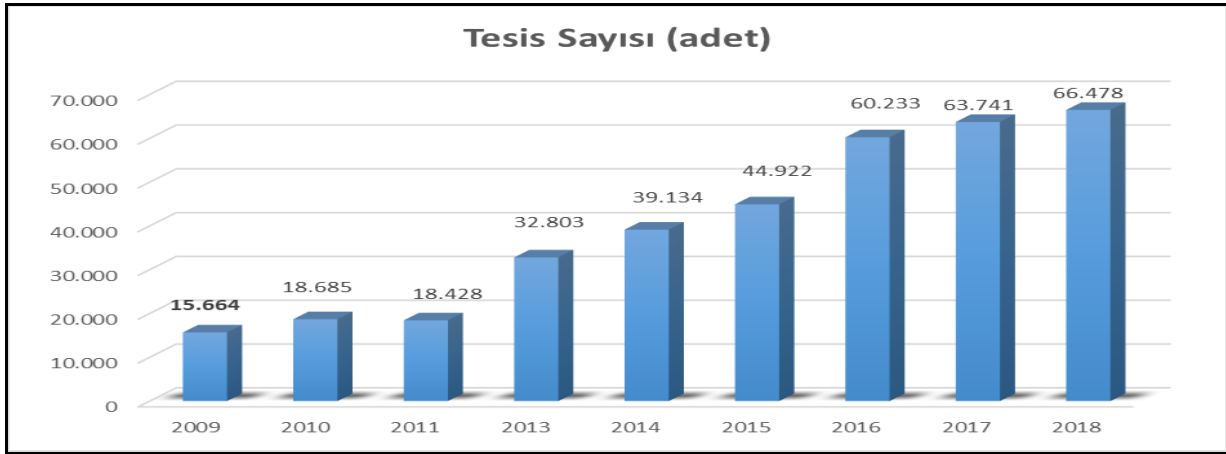
<https://ced.csib.gov.tr/>

1- Atık Beyanında Bulunan Tesislerin Yıllara Göre Dağılımı

	2009	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Atık Beyanında Bulunan Tesis Sayısı (adet)	15.664	18.685	18.428	32.803	39.134	44.922	60.233	63.741	66.478

Tablo 1. Atık Yönetim Uygulaması/ Atık Beyan Sistemini kullanarak beyan gerçekleştiren tesis sayısı (adet)

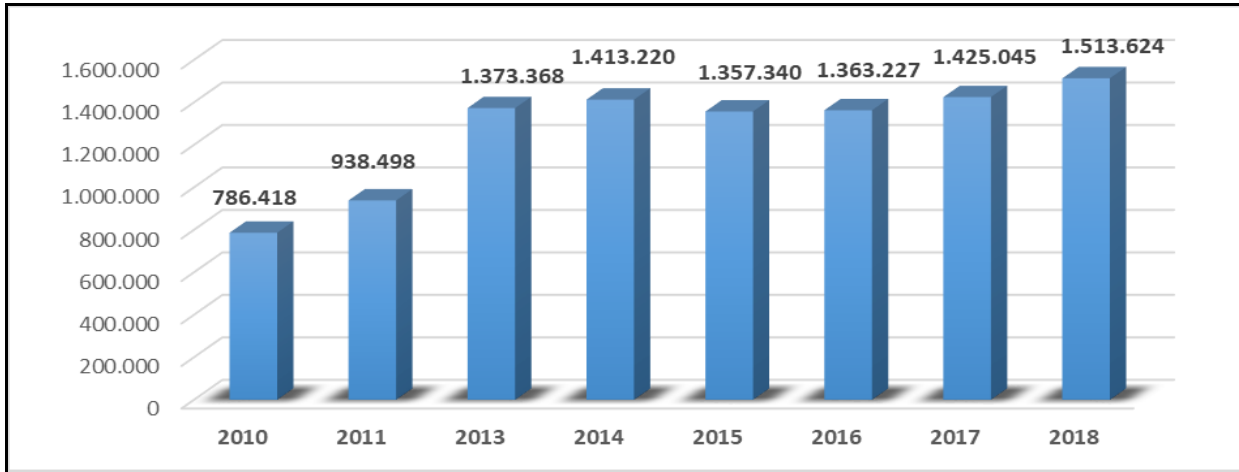
Şekil 1. Atık Yönetim Uygulaması/ Atık Beyan Sistemini kullanarak beyan gerçekleştiren tesis sayısı (adet)

2- Tehlikeli Atık Miktarlarının Yıllara Göre Dağılımı

	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Toplam Miktar (ton)	786.418	938.498	1.373.368	1.413.220	1.357.340	1.363.227	1.425.045	1.513.624

Tablo 2. 2010-2018 yılları arasında tehlikeli atık miktarı (Ton)

2018 yılında 66.478 adet tesis Atık Yönetim Uygulaması üzerinden Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanarak atık beyanında bulunmuştur (Şekil 2).

Şekil 2. 2010-2018 Yılları Arasında Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)

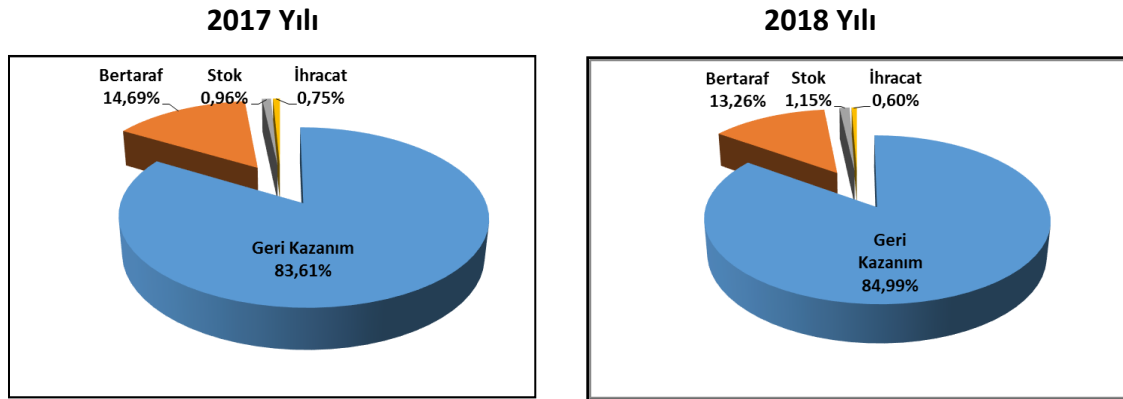
3- Atık İşleme Yöntemine(*) Göre Tehlikeli Atık Miktarı Türkiye Geneli Dağılımı

2018 yılında geri kazanım amacıyla atık işleme tesislerine gönderilen atık miktarı 1.286.363 ton, bertaraf edilmek üzere atık işleme tesisine gönderilen atık miktarı ise 200.767 ton olarak gerçekleşmiştir. Yılsonu itibarıyla tesiste stok olarak tutulan tehlikeli atık miktarı 17.434 ton, ihracat edilen tehlikeli atık miktarı ise 9.060 ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 3.)

Yıl	Geri Kazanım	Bertaraf	Stok	İhracat	Toplam (Ton)
2014	1.033.598	314.826	58.225	6.571	1.413.220
2015	1.129.088	167.222	53.251	7.779	1.357.340
2016	1.089.809	222.263	40.933	10.222	1.363.227
2017	1.190.764	209.930	13.673	10.678	1.425.045
2018	1.286.363	200.767	17.434	9.060	1.513.624

Tablo 3. Atık İşleme Yöntemine(*) Göre Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)

2018 yılında beyan edilen tehlikeli atığın %84,99'u geri kazanılmak üzere atık işleme tesislerine gönderilirken %13,26'sı bertaraf edilmek üzere sterilizasyon, düzenli depolama ve yakma tesislerine gönderilmiştir. Bununla birlikte %1,15'i stok, % 0,60'ı ise ihracat olarak kaydedilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. 2017 ve 2018 Yılları Toplam Atık Miktarının Atık İşleme Yöntemine Göre Dağılımı (%)

(*)

Geri kazanım: AYY'de belirlenen geri kazanım yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını,

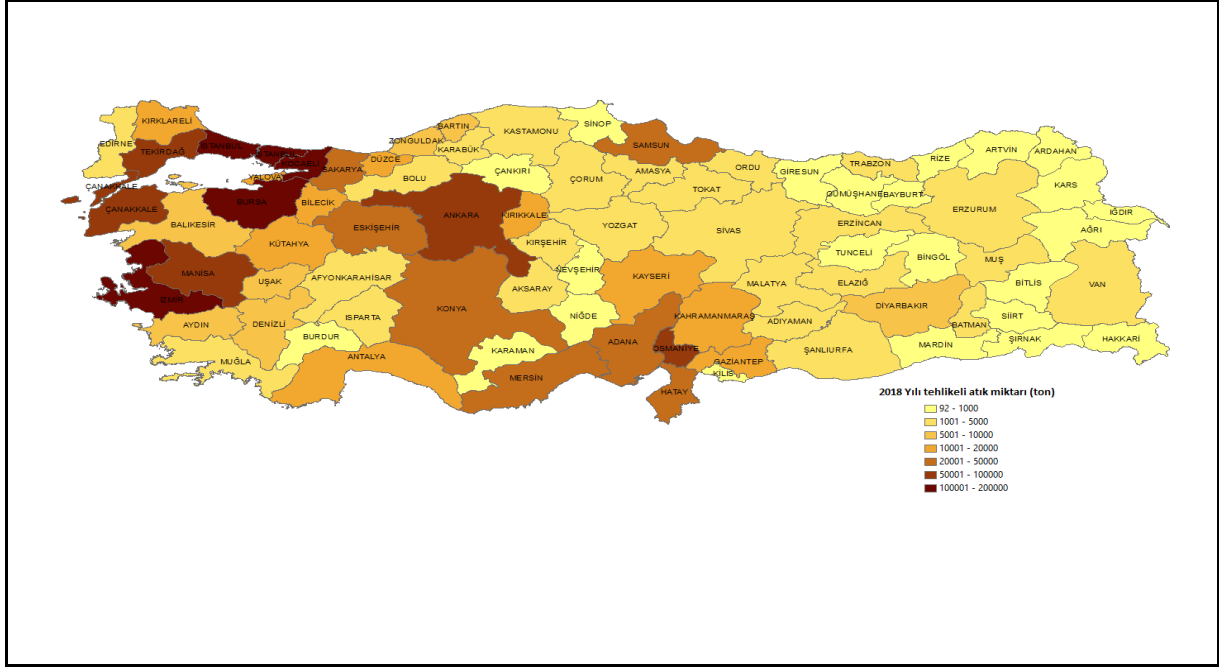
Bertaraf: AYY'de belirlenen bertaraf yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını,

Stok: Yıl sonu itibarıyla tesiste stok olarak tutulan tehlikeli atık miktarını,

İhracat: İhraç kaydı ile tesisten gönderilen tehlikeli atık miktarını ifade etmektedir.

4- İllere Göre Tehlikeli Atık Miktarı Dağılımı Haritası

Şekil 4. İllere Göre Tehlikeli Atık Miktarı Dağılımı Haritası

Türkiye geneli atık dağılımına bakıldığında sanayi tesislerinin yoğun olduğu bölgelerde tehlikeli atık miktarının da yüksek olduğu görülmektedir (Şekil 4).

5- Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Tehlikeli Atık Miktarları

TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda en çok tehlikeli atık oluşturan 10 sektör ve toplam tehlikeli atık miktarları aşağıdaki tabloda verilmektedir. Sektör bilgisi için NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılmıştır. En yüksek atık oluşumunun 360.824 ton ile imalat sektörü/ana metal sanayine ait olduğu görülmektedir.

Sıra No	NACE				Atık Miktar (ton)
	Kısım	Kısım Başlık Tanımı	Bölüm Kodu	Bölüm Kodu Tanımı	
1	C	İmalat	24	Ana metal sanayii	360.824
2	C	İmalat	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	122.368
3	Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	86	İnsan sağlığı hizmetleri	110.742
4	D	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	35	Elektrik,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı	105.165
5	C	İmalat	29	Motorlu karataşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	100.768
6	E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	89.672
7	C	İmalat	25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	84.681
8	C	İmalat	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanlar	52.764
9	E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	37	Kanalizasyon	45.586
10	C	İmalat	27	Elektrikli teçhizat imalatı	39.308

Tablo 4. Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Tehlikeli Atık Miktarları (Ton)

6- Atık Kodlarına Göre Tehlikeli Atık Miktarlar

2018 yılında en çok beyanı gerçekleştirilen ilk 10 atık kodu ve miktarı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Burada, en yüksek miktar “Demir ve Çelik Endüstrisinden” kaynaklanan 100207 kodlu “Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar”dır. Bunu sırası ile “Ambalaj Atıkları” başlığı altında yer alan 150110 atık kodlu “Tehlikeli maddelerin kalıntılarını içeren ya da tehlikeli maddelerle kontamine olmuş ambalajlar” ve “İnsanlarda Doğum, Teşhis, Tedavi ya da Hastalık Önleme Çalışmalarından Kaynaklanan Atıklar” başlığı altında yer alan tıbbi atıklardan 180103 kodlu “Enfeksiyonu önlemek amacı ile toplanmaları ve bertarafı özel işleme tabi olan atıklar” başlığı altında yer alan tıbbi atıklar takip etmektedir. Atık kodu bazında en yüksek beyan gerçekleştirilen ilk 10 atık miktarı toplamı 871.657 ton olarak tespit edilmiştir.

Atık Kodu	Atık Kodu Tanımı	Atık Miktarı (ton)
100207	Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	285.734
150110	Tehlikeli maddelerin kalıntılarını içeren ya da tehlikeli maddelerle kontamine olmuş ambalajlar	106.573
180103	Enfeksiyonu önlemek amacı ile toplanmaları ve bertarafı özel işleme tabi olan atıklar	103.453
120120	Tehlikeli maddeler içeren öğütme parçaları ve öğütme maddeleri	97.707
190813	Endüstriyel atık suyun diğer yöntemlerle arıtılmasından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	80.543
150202	Tehlikeli maddelerle kirlenmiş emiciler, filtre malzemeleri (başka şekilde tanımlanmamış ise yağ filtreleri), temizleme bezleri, koruyucu giysiler	58.696
110105	Sıyırma asitleri (parlatma asitleri)	48.573
130508	Kum odacığından ve yağ/su ayırıcılarından çıkan karışık atıklar	31.562
190811	Endüstriyel atıksuyun biyolojik arıtılmasından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	30.062
160601	Kurşunlu piller ve akümülatörler	28.755

Tablo 5. Atık Kodlarına Göre Tehlikeli Atık Miktarları (Ton)

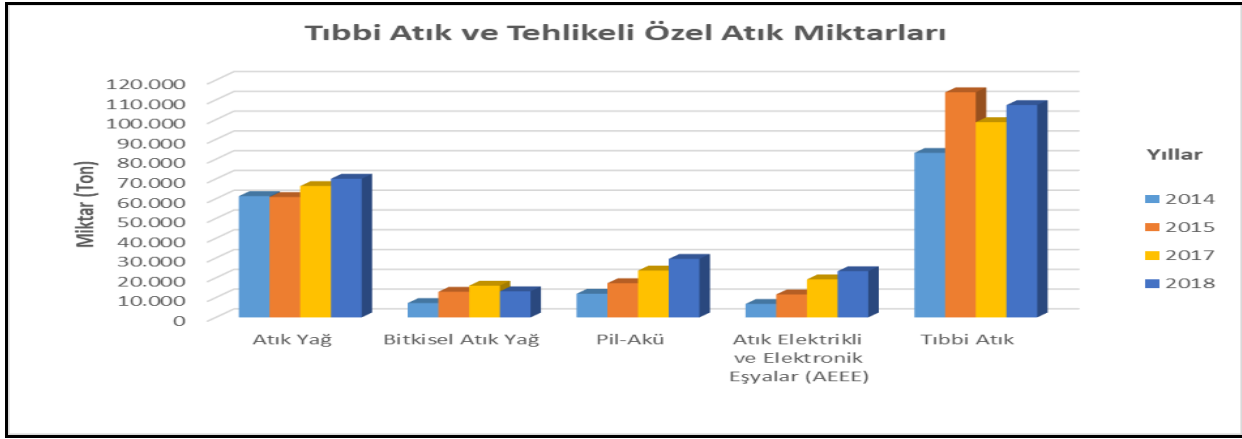

7- Tehlikeli Özel Atık ve Tıbbi Atık İstatistikleri

2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında Atık Beyan Sistemine beyan edilen tehlikeli özellikteki atık yağ, bitkisel atık yağ, atık pil ve akümülatörler, atık elektrikli ve elektronik eşyalar ile tıbbi atık miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

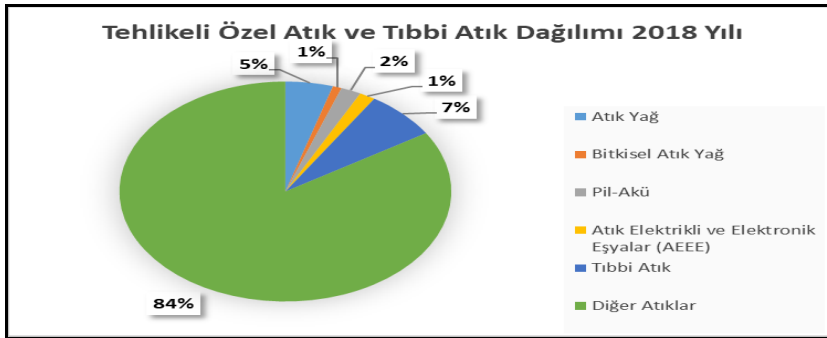
Yıllar	Miktar (ton)				
	Atık Yağ	Bitkisel Atık Yağ	Pil-Akü	Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)	Tıbbi Atık
2013	68.236	4.022	13.488	4.911	71.173
2014	61.335	7.234	11.982	6.817	83.190
2015	60.906	12.958	17.282	11.596	113.857
2016	68.895	17.070	16.908	23.027	98.376
2017	66.442	16.043	23.684	19.224	98.729
2018	70.130	13.170	29.598	23.365	107.400

Tablo 6. Tehlikeli Özel Atık Ve Tıbbi Atık İstatistikleri Miktarları (Ton)

Şekil 5. Tehlikeli Özel Atık Ve Tıbbi Atık İstatistikleri Miktarları (Ton)

2018 yılında beyan edilen atıklar içerisinde özel atık ve tıbbi atıkların dağılımını gösterir grafikler aşağıda yer almaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. 2018 Yılı Atık Grupları Bazında Dağılım (%)

Özel atık grubunda bulunan tehlikeli atık kodları:

- Atık yağ grubundaki atık kodları (Atık Motor Yağ-Atık Endüstriyel Yağ): 08 03 19 / 12 01 06 / 12 01 07 / 12 01 10 / 12 01 12 / 13 01 01 / 13 01 09 / 13 01 10 / 13 01 11 / 13 01 12 / 13 01 13 / 13 02 04 / 13 02 05 / 13 02 06 / 13 02 07 / 13 02 08 / 13 03 01 / 13 03 06 / 13 03 07 / 13 03 08 / 13 03 09 / 13 03 10 / 13 05 06 / 19 02 07 / 19 08 10
- Bitkisel atık yağ grubundaki atık kodları: 20 01 26
- Pil ve Akümülatör grubundaki kodları: 16 06 01 / 16 06 02 / 16 06 03 / 16 06 06 / 20 01 33
- AEEE grubundaki atık kodları: 16 02 11 / 16 02 13 / 16 02 15 / 20 01 23 / 20 01 35
- Tıbbi atık grubundaki atık kodları: 18 01 01 / 18 01 02 / 18 01 03 / 18 01 06 / 18 02 01 / 18 02 02 / 18 02 05

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

TEHLİKELİ ATIK İSTATİSTİKLERİ BÜLTENİ (2018)

8- İller İtibariyle 2018 Yılı Tehlikeli Atık Miktarları

İL	ATIK MİKTARI (Ton)
ADANA	30.013
ADYAMAN	2.217
AFYONKARAHİSAR	1.488
AĞRI	579
AKSARAY	3.256
AMASYA	1.112
ANKARA	74.845
ANTALYA	12.710
ARDAHAN	196
ARTVİN	595
AYDIN	6.657
BALIKESİR	6.564
BARTIN	6.226
BATMAN	4.501
BAYBURT	103
BİLECİK	10.267
BİNGÖL	357
BİTLİS	970
BOLU	4.274
BURDUR	644
BURSA	114.738
ÇANAKKALE	89.438
ÇANKIRI	689
ÇORUM	2.158
DENİZLİ	9.673
DİYARBAKIR	8.815
DÜZCE	13.207
EDİRNE	1.599
ELAZIĞ	1.359
ERZİNCAN	1.480
ERZURUM	4.391
ESKİŞEHİR	23.559
GAZİANTEP	15.821
GİRESUN	641
GÜMÜŞHANE	509
HAKKARİ	300
HATAY	47.455
IĞDIR	151
ISPARTA	3.449
İSTANBUL	185.892

İL	ATIK MİKTARI (Ton)
İZMİR	166.512
KAHRAMANMARAŞ	13.305
KARABÜK	1.863
KARAMAN	456
KARS	527
KASTAMONU	3.594
KAYSERİ	11.943
KIRIKKALE	12.330
KIRKLARELİ	16.261
KİRŞEHİR	1.110
KİLİS	220
KOCAELİ	182.904
KONYA	38.119
KÜTAHYA	15.982
MALATYA	2.280
MANİSA	57.775
MARDİN	936
MERSİN	22.998
MUĞLA	4.286
MUŞ	1.006
NEVŞEHİR	470
NİĞDE	803
ORDU	2.011
OSMANİYE	78.440
RİZE	955
SAKARYA	32.073
SAMSUN	22.213
SİİRT	501
SİNOP	335
SİVAS	3.598
ŞANLIURFA	3.964
ŞIRNAK	439
TEKİRDAĞ	80.061
TOKAT	1.222
TRABZON	3.598
TUNCELİ	92
UŞAK	5.153
VAN	1.820
YALOVA	19.594
YOZGAT	1.029
ZONGULDAK	7.948

GENEL TOPLAM= 1.513.624 ton

*Genel toplamda yuvarlamalardan kaynaklanan farklar olabilmektedir.